

Utredning och behandling vid misstänkt dyslexi hos vuxna

Fastställd av: Hälso- och sjukvårdsdirektören (HS 2017-00751) giltigt till november 2019

Utarbetad av: Stephan Ehlers, Kunskapsstöd psykiatri, Koncernstab hälso- och sjukvård

Syfte

Dessa riktlinjer tydliggör hälso- och sjukvårdens ansvar för bedömning, utredning och insatser för personer med läs- och skrivsvårigheter i form av dyslexi samt på vilken vårdnivå ansvaret ligger. Med vuxna avses personer över 18 år och som inte omfattas av skollagen.

Bakgrund

För att säkerställa en god och jämlik tillgång till utredning, stöd och hjälp för vuxna inom Västra Götalandsregionen med dyslexi har regionen ansvar för bedömning, utredning och vid behov utfärdande av intyg samt rådgivning och förskrivning av hjälpmedel.

Definitioner

Läs- och skrivsvårigheter är en övergripande beteckning som innefattar allt som har med svårigheter att läsa och eller skriva att göra, oavsett orsak.

Dyslexi är en specifik språkbaserad störning med konstitutionell bakgrund som yttrar sig i otillräcklig fonologisk bearbetningsförmåga i relation till ålder och allmän utvecklingsnivå. Dyslexi medför funktionsnedsättning i form av påtagliga problem att tillägna sig färdigheter i läsning, skrivning och stavning.

Vårdprocess – vårdnivå

Logopedinsatser vid misstanke om dyslexi hos vuxna ska tillhandahållas inom den specialiserade hälso- och sjukvården.

Bedömning

Vuxna med läs- och skrivsvårigheter kan vända sig till sin vårdcentral. Efter läkarbedömning och vid misstanke om dyslexi kan patienten remitteras till logoped för utredning. Även andra vårdgivare kan efter läkarbedömning remittera till logoped för utredning av dyslexi.

Se bilaga checklista.

Utredning

Svenska logopedförbundets kliniska riktlinjer är framtagna för barn och ungdomar 8-18 år, men kan användas som vägledning även vid utredning av vuxna (referens 1).

Intyg

Intyg utfärdas vid behov.

Rådgivning

Logoped ger individanpassade råd till exempel om strategier i vardagen eller om användning av konsumentprodukter för att stödja nedsatt läs- och skrivförmåga.

Förskrivning av hjälpmedel

I *Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel* (referens 2) finns regler för förskrivning av hjälpmedel som kan kompensera för nedsatt förmåga att läsa och skriva.

Referenser

1. Kliniska riktlinjer för logopedisk utredning av läs- och skrivsvårigheter, svenska logopedförbundet, 2017. <http://www.srat.se/Logopederna/Logopedyrket/Svenska-kliniska-riktlinjer1/>
2. Handbok för förskrivning av personliga hjälpmedel <http://www.vgregion.se/halsa-och-varld/vardgivarwebben/varldriktlinjer/hjalpmedel/handbok-for-forskrivig-av-personliga-hjalpmedel/>

Checklista vid läkarbedömning på vårdcentral inför eventuell remiss till logoped

Ögon

Kontrollera synen

Läsförståelse

Förstår patienten muntlig information bättre än skriftlig?

Är förståelsen ungefär lika bra som hos de flesta andra?

Skolgång

Är svårigheterna nytillkomna eller har de funnits sedan skolstarten?

Har utredning gjorts i skolan? Om ja, vad visade denna?

Kan läs- och svårigheterna förklaras av bristande undervisning?

Har personen gått i vanlig skola och fått slutbetyg från grundskola och gymnasium?

Fått extra stöd?

Ärftlighet

Har personen släktingar med dyslexi, försenad språkutveckling eller andra språkliga svårigheter?

Svårighetsgrad

Hur påverkar läs- och skrivsvårigheterna det dagliga livet?

Differentialdiagnostik

Har patienten neurologiska skador, kognitiv funktionsnedsättning, ADHD och eller ADD?